

การประเมินความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน: เกาะโล่น ตำบลราไวย์ จังหวัดภูเก็ต THE EVALUATION OF HAPPINESS FROM COMMUNITY BASED TOURISM: KOH LOHN, RAWAI SUBDISTRICT, PHUKET

มนรัตน์ ใจเอื้อ^{1*}

Monrat Jaiuea^{1*}

¹ สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

¹ Department of Tourism, School of Tourism and Services, University of the Thai Chamber of Commerce

(Received: March 17, 2020; Revised: June 12, 2020; Accepted: July 1, 2020)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในพื้นที่เกาะโล่น ตำบลราไวย์ จังหวัดภูเก็ต และ 2) เสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อยกระดับความสุขของประชาชนในพื้นที่เกาะโล่น ตำบลราไวย์ จังหวัดภูเก็ต ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เกาะโล่น ตำบลราไวย์ จังหวัดภูเก็ต มีจำนวนทั้งสิ้น 238 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ประชาชนที่มีส่วนร่วมทางตรงในการจัดการการท่องเที่ยว ประชาชนที่มีส่วนร่วมทางอ้อมในการจัดการการท่องเที่ยว และประชาชนที่ไม่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามหลักสถิติของทาร์ยามาเน่ เท่ากับ 150 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของชุมชนต่อความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เกณฑ์การวัดความสุข อ้างอิงตามมาตรฐานการวัดความสุขมวลรวมประชาชาติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ f-test

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในพื้นที่ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมทั้งหมดมีความสุขอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความสุขภาพรวมเชิงอัตวิสัย และความสุขภาพรวมเชิงภาวะวิสัยอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการเปรียบเทียบความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนในพื้นที่เกาะโล่นพบว่า หลังมีการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประชาชนในพื้นที่มีความสุขมากกว่าก่อนมีการท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อยกระดับความสุขของประชาชนในพื้นที่เกาะโล่น ได้แก่ 1) กำหนดแนวทางหรือข้อปฏิบัติที่ชัดเจนในการท่องเที่ยวโดยชุมชนสำหรับคนในชุมชนหรือผู้ประกอบการท้องถิ่น 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางตรงให้กับประชาชนในพื้นที่ให้มากขึ้น 3) ส่งเสริมให้ชุมชนมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อจำหน่ายเป็นของฝาก หรือของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว และ 4) จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

คำสำคัญ: การประเมินความสุข, การท่องเที่ยวโดยชุมชน, ความสุขเชิงอัตวิสัย, ความสุขเชิงภาวะวิสัย

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย 126/1 ซอยวิภาวดีรังสิต 2 ดินแดง, กรุงเทพฯ

Lecturer, Department of Tourism, School of Tourism and Services, University of the Thai Chamber of Commerce 126/1 Soi Vibhavadee-Rangsit 2, Dindaeng, Bangkok

* Corresponding author, E-mail address: ajarnnook@gmail.com

ABSTRACT

The first objective of this study is to evaluate the happiness of the community by local people living in Koh Lohn, Rawai Subdistrict, Phuket, Thailand. And the second objective is to suggest the way to enhance the happiness level of people living in Koh Lohn, Rawai Subdistrict, Phuket, Thailand.

The population of this research were 238 peoples who living in Koh Lon, Rawai Sub-district, Phuket Province. The population could be divided into 3 groups which were people who are directly involved in tourism management, people who are indirectly involved in tourism management, and people who do not participate in tourism management. The researcher used Taro Yamane sample size equation to stipulate the sample size equal to 150 local people and utilized the purposive sampling technique. In this research used questionnaire that asked the opinion of the happiness of community tourism. To analyze the finding, the researcher uses the happiness indicator referable to Gross National Happiness (GNH) indicator. The statistics used in this research is frequency distribution, percentage, mean and standard deviation, t-test and f-test.

The result of this study found that the local people who leave in tourist area have happiness at the highest level. The total of subjective well-being (SWB) and objective well-being (OWB) at the highest level. A comparison results after local people were joined the community-based tourism management found that the local people happiness level rise than formerly. The ways to enhance happiness level of people living in Koh Lohn, Rawai Subdistrict, Phuket, Thailand were proposed, as followed: 1) establishes guidelines and procedure of community-based tourism for local people and local entrepreneur. 2) promote and increase the direct interaction of local people in the community. 3) encourage people in the community to produce and/or enhance local products to become a souvenir for selling to tourists. 4) create the all year round travel schedule to notify the tourists that the community can visit in every season.

Keyword: Happiness Indicator, Community Based Tourism, Subjective Well-being, Objective Well-being

1. บทนำ

การพัฒนาประเทศตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา ส่งผลให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นตามลำดับ กล่าวคือเศรษฐกิจไทยมีขนาดใหญ่ขึ้น มีฐานการผลิต บริการที่มีความเข้มแข็ง และโดดเด่นในหลายสาขา เกิดความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อขยายโอกาสด้านการค้า และการลงทุน ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐาน และการบริการทางสังคมมีการพัฒนา และครอบคลุมมากขึ้น ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2560) ทั้งนี้การสร้างตัวชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาประเทศในระยะที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญกับการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยมีเครื่องชี้วัดที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) และผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross National Product: GNP) แต่ในปัจจุบันการพัฒนาประเทศมีขอบเขตกว้างขวางมากกว่าการพัฒนาเศรษฐกิจ ประกอบกับปัญหาทางสังคม ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น ประเทศไทยต้องเผชิญกับความเสี่ยงมากขึ้น เช่น ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่สังคมผู้สูงอายุมากขึ้น ทำให้จำนวนประชากรวัยทำงานลดลง ปัญหาความยากจน ความแตกต่างของรายได้ระหว่างคนเมือง และคนชนบทเนื่องจากการกระจายโอกาสการพัฒนาไม่ทั่วถึง ปัญหา

ทรัพยากรธรรมชาติเกิดความเสื่อมโทรม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จึงกลายเป็นข้อจำกัดของการพัฒนาที่ยั่งยืน จนเป็นเหตุให้การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาต้องเปลี่ยนไป เพราะถ้าพิจารณาแล้ว การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่หลักประกันว่าจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย วิธีชีวิตเกิดการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนความสัมพันธ์ที่ดีของคนในสังคมไทย ลดน้อยลง และอาจส่งผลให้สังคมล่มสลายได้

ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการวัดการพัฒนาประเทศ ที่มีความหมายมากกว่าการวัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เพราะการวัดด้วยวิธีการดังกล่าวไม่ได้สะท้อนถึงความเจริญเติบโตในมิติอื่น ๆ โดยเฉพาะความสุข หรือความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในประเทศ ดังนั้นการสร้างเครื่องชี้วัดผลสำเร็จของการพัฒนาประเทศ ควรคำนึงถึงมิติของความสุขทางกาย และทางใจของคนในสังคมควบคู่กันไป ในปัจจุบันพบว่าแนวคิดการพัฒนาของหลายประเทศได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสุขมากกว่าการให้ความสำคัญกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว (ชนกฤต ทูริสิทธิ์ และชาติรี นาคกุล, 2556) ทั้งนี้ แนวคิดการวัดความสุขเพื่อนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดี จะมีองค์ประกอบของดัชนีวัดทางสังคมที่สำคัญจำแนกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่ ตัวชี้วัดทางสังคมเชิงภาวะวิสัย (Objective Well-being: OWB) เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ มุ่งไปที่วัตถุ รายได้ของประชาชน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อันจะนำไปสู่ความสุขที่เกิดจากปัจจัยภายนอก และตัวชี้วัดทางสังคมเชิงอัตวิสัย (Subjective Well-being: SWB) เกี่ยวข้องกับการวัดความพึงพอใจ ความรู้สึก ความสนุกสนาน ความปลอดภัย รวมถึงชีวิตการทำงาน และครอบครัว อันจะนำไปสู่ความสุขจากภายใน (ศิริพันธ์ กิตติสุขสถิต และคณะ, 2555; Campbell, 1980)

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism-CBT) เป็นการท่องเที่ยวที่ชุมชนเข้ามามีส่วนกำหนดทิศทางของการท่องเที่ยวบนพื้นฐานที่ว่า ชาวบ้านในชุมชนทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากร และเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว (สินธุ์ สโรบล, 2555) การท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน และพัฒนาชุมชนทั้งในด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการทำงานร่วมกัน และสร้างความภาคภูมิใจให้คนในชุมชน นอกจากนี้การท่องเที่ยวโดยชุมชนยังเป็นเครื่องมือในการฟื้นฟูวัฒนธรรมให้ได้รับการบันทึก สืบทอด และเผยแพร่ ตลอดจนสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าของบ้านกับผู้มาเยือน สร้างการรับรู้เรื่องความผูกพันระหว่างชุมชนกับทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งรายได้จากการท่องเที่ยวได้มีส่วนในการสร้างกองทุนเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาชุมชน (สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2556) สิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลต่อคุณภาพชีวิต และความสุขของคนในชุมชนอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว ที่ไม่ได้ให้ผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว แต่ชุมชนยังได้รับประโยชน์ในมิติของสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

เกาะโฮลน ตั้งอยู่ที่ตำบลราไวย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต สภาพพื้นที่ของหมู่บ้านเป็นเกาะ ที่มีน้ำทะเลล้อมรอบ พื้นที่บนเกาะเป็นที่ราบติดเนินเขา เหมาะแก่การเกษตร ชุมชนเกาะโฮลนไม่มีไฟฟ้าใช้ หากแต่ใช้ไฟฟ้าจากเครื่องปั่นไฟ และแผงโซลาร์เซลล์ ทำให้ชุมชนมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย สงบ และไม่ต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตดังกล่าว เป็นเหตุให้คนรุ่นใหม่ย้ายถิ่นฐานขึ้นไปทำงานบนฝั่ง อย่างไรก็ตามแล้วแต่ วิถีชีวิตที่เรียบง่าย ผสมผสานกับธรรมชาติที่สวยงาม ส่งผลให้ชุมชนมีศักยภาพทางการท่องเที่ยว และสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี สำหรับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชาวบ้านในชุมชนเกาะโฮลนมีการรวมกลุ่มกันเพื่อการท่องเที่ยว จากการเติบโตของการท่องเที่ยวที่ขยายมาถึงชุมชน ทำให้ชาวบ้านมีอาชีพเสริม คือ การขับเรือรับจ้างนักท่องเที่ยว ในช่วงแรกมีการแย่งลูกค้ากันเกิดขึ้น ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้นำชุมชนจึงมีการพูดคุยกับชาวบ้าน และรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มเรือรับจ้างท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม หลังจากนั้นจึงได้มีการจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนตำบลราไวย์ เกาะโฮลนขึ้น เพื่อให้การดำเนินการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความชัดเจน และเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านวิสาหกิจชุมชนตำบลราไวย์ เกาะโฮลน จะมีผู้นำชุมชนเป็นแกนหลักในการจัดการ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาติดต่อใช้บริการด้านการท่องเที่ยว เช่น การใช้บริการเรือรับจ้างท่องเที่ยว การเข้าพักโฮมสเตย์ และการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชน จะมีการหักรายได้ส่วนหนึ่งเข้ากองทุนส่วนกลาง ใช้ใน

การพัฒนาหมู่บ้าน ส่วนที่เหลือจะกระจายผลประโยชน์ให้ผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน (กาหลิม สองเมือง, สัมภาษณ์, 1 ตุลาคม 2561)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าชุมชนในพื้นที่เกาะโหลนจะมีการจัดการการท่องเที่ยวที่ดี แต่ก็ยังมีปัญหาเกิดขึ้น อาทิ การที่นายทุนมาซื้อที่ดินบนเกาะเพื่อทำเป็นบังกะโล และรีสอร์ทให้นักท่องเที่ยวเข้าพัก มีความสะดวกสบายมากกว่าการเข้าพักโฮมสเตย์ ทำให้ปัจจุบันโฮมสเตย์เหลือแค่ 2 หลัง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ไม่พักค้างคืน และมาทำกิจกรรม ดำน้ำ จึงขาดการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมท่องเที่ยวเกี่ยวกับคนในชุมชน คนรุ่นใหม่ในพื้นที่ย้ายถิ่นฐานไปอยู่บนฝั่ง ทำให้ขาดคนสานต่อเรื่องการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อความสุขมวลรวมของคนในท้องถิ่น จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาความสุขจากการท่องเที่ยว โดยชุมชนในพื้นที่เกาะโหลน ตำบลราไวย์ จังหวัดภูเก็ต เพื่อประเมินระดับความสุขของประชาชนในพื้นที่ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ตลอดจนสามารถยกระดับความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนในพื้นที่ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อประเมินความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่เกาะโหลน ตำบลราไวย์ จังหวัดภูเก็ต
- 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อยกระดับความสุขของประชาชนในพื้นที่เกาะโหลน ตำบลราไวย์ จังหวัดภูเก็ต

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการประเมินความสุขจากการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่เกาะโหลน ตำบลราไวย์ จังหวัดภูเก็ต โดยการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนจากมุมมองของประชาชนในพื้นที่ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว มีวิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

1) **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง** ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เกาะโหลน ตำบลราไวย์ จังหวัดภูเก็ต โดยมีประชากรในพื้นที่ชุมชนจำนวนทั้งสิ้น 238 คน ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามหลักสถิติของ Taro Yamane (1973) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 150 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มย่อย ดังนี้

1) กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เกาะโหลน และมีส่วนร่วมทางตรงในการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และได้รับประโยชน์จากการจัดการการท่องเที่ยว มีการทำงานในลักษณะการรวมกลุ่มเป็นองค์กรชุมชน ได้แก่ คณะกรรมการชุมชน และสมาชิกที่ดำเนินการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน กลุ่มโฮมสเตย์ กลุ่มรถนำเที่ยว กลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น

2) กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เกาะโหลน และมีส่วนร่วมทางอ้อมในการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง หรือมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ไม่ได้รวมกลุ่ม หรือเป็นสมาชิกองค์กรชุมชน แต่เป็นผู้นำเสนอสินค้า บริการทางการท่องเที่ยวภายในชุมชน และได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว ได้แก่ รีสอร์ท/โฮมสเตย์ (ที่ไม่ได้เป็นคณะกรรมการ หรือสมาชิกชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว) ร้านค้า ร้านอาหาร รถรับจ้าง เป็นต้น

3) กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เกาะโหลน และไม่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งทางตรง และทางอ้อม และอาจได้รับผลประโยชน์ หรือไม่ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ในกรณีที่ได้รับประโยชน์ เช่น การท่องเที่ยวทำให้ระบบสาธารณสุขโรค และสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนดีขึ้น)

2) **เครื่องมือที่ใช้การวิจัย** เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของชุมชนต่อความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยข้อคำถามได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของชุมชนต่อความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบด้วย 12 ประเด็น ได้แก่ 1) การมีสุขภาวะ 2) สภาพทางเศรษฐกิจ 3) สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศธรรมชาติ 4) สภาพทางสังคม และวัฒนธรรม 5) ความเข้มแข็งของชุมชน 6) ความสมดุลของการใช้เวลา 7) การศึกษา และสติปัญญา 8) ชีวิตครอบครัว 9) ธรรมชาติ 10) คุณภาพชีวิต 11) ทรัพยากรมนุษย์ และ 12) การให้บริการและความปลอดภัย

โดยแบบสอบถามได้ใช้มาตรวัดแบบเทอร์สโตน (Thurstone Scale) (ชุตีระ ระบอบ และคณะ, 2552) ด้วยระดับมาตราการวัดเป็น 11 ระดับ คือ 0 – 10 คะแนน ตั้งแต่ไม่มีความสุข ถึง มีความสุขมากที่สุด

3) **การวิเคราะห์ข้อมูล** ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเกณฑ์การวัดความสุข อ้างอิงตามมาตรฐานการวัดความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness: GNH) (Centre for Bhutan Studies, 2010) ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์การวัดความสุข โดยอ้างอิงตามมาตรฐานการวัด GNH

Categories of happiness	percent	scale
Happy	66 – 100%	6.60 – 10.00
Deeply happy มีความสุขมากที่สุด	77.10 – 100.00%	7.71 – 10.00
Extensively happy มีความสุขมาก	65.10 – 77.00%	6.51 – 7.70
Not-yet happy	0 – 65%	0.00 – 6.50
Narrowly happy มีความสุขน้อย	49.10 – 65.00%	4.91 – 6.50
Unhappy ไม่มีความสุข	0 – 49%	0.00 - 4.90

ที่มา : Centre for Bhutan Studies, 2010

จากตาราง 1 จะเห็นว่า ผู้ที่มีความสุข คือ ผู้ที่มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การวัดความสุขรายหมวดตั้งแต่ร้อยละ 66 ขึ้นไป หรือมีค่าเฉลี่ยความสุขตั้งแต่ 6.60 ขึ้นไป โดยมีการแปลความหมายของเกณฑ์การวัดความสุข ดังนี้

คะแนน 7.71 – 10.00 หมายถึง	มีความสุขมากที่สุด
คะแนน 6.51 – 7.70 หมายถึง	มีความสุขมาก
คะแนน 4.91 – 6.50 หมายถึง	มีความสุขน้อย
คะแนน 0.00 – 4.90 หมายถึง	ไม่มีความสุข

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ t-test และ f-test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ถ้าพบความแตกต่างจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (fisher's least-significant different)

4. สรุปผลการวิจัย

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชาชนในพื้นที่เกาะโฮลน ตำบลราไวย์ จังหวัดภูเก็ต พบว่า ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 49 – 67 ปี เป็นกลุ่ม Baby Boomer สถานภาพสมรสแล้ว ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อาศัยมีจำนวน 5 คนขึ้นไป อาชีพหลักคือเกษตรกร และมีรายได้จากอาชีพหลักต่อเดือนต่ำกว่า หรือเท่ากับ 10,000 บาท

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางอ้อม รองลงมาคือ ไม่มีส่วนร่วม และมีส่วนร่วมทางตรง ตามลำดับ โดยผู้ที่มีส่วนร่วมทางตรงเป็นคณะกรรมการชุมชน และคณะกรรมการชมรมด้านการท่องเที่ยว ส่วนผู้ที่มีส่วนร่วมทางอ้อมเป็นผู้ให้บริการนักท่องเที่ยว และขายสินค้าให้นักท่องเที่ยว ประชาชนในพื้นที่ชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่าวัตถุประสงค์ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชน สำหรับรายได้เฉลี่ยต่อปีที่ได้รับจากการท่องเที่ยวคือ ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 10,000 บาท

ในประเด็นของผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว โดยผลประโยชน์ที่ได้รับ คือ การมีรายได้เพิ่มขึ้น สำหรับช่วงเวลาในการให้บริการด้านการท่องเที่ยว ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าชุมชนสามารถให้บริการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ตลอดทั้งปี รองลงมาคือ ให้บริการได้ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงมกราคม ซึ่งไม่ตรงกับช่วงมรสุม อีกทั้งประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าชุมชนเริ่มมีการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นระยะเวลา 10 ปีขึ้นไป

ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชน มีดังนี้ 1) กิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติหรือเชิงนิเวศ ได้แก่ กิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเล (ดำน้ำ) การศึกษาเส้นทางธรรมชาติ และกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2) กิจกรรมการบริการโฮมสเตย์ 3) กิจกรรมท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต ได้แก่ การเรียนรู้วิถีชีวิตพื้นบ้าน อาหารพื้นบ้าน การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้ ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวภายในชุมชนเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการความเพลิดเพลิน สนุกสนาน พักผ่อนหย่อนใจ (Entertainment Tourist) และยังเห็นว่าชุมชนสามารถรองรับนักท่องเที่ยวสูงสุดต่อวันได้ไม่เกิน 1,000 คน และคิดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนมีความเหมาะสมแล้ว

สำหรับหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน หรือเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานภาครัฐด้านการท่องเที่ยว เช่น อพท ททท และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เช่น อบต. รองลงมาคือ หน่วยงานภาคเอกชน และหน่วยงานอื่น ๆ ตามลำดับ

2) ผลการประเมินความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ประชาชนในพื้นที่เกาะโฮลน โดยภาพรวมทั้งหมดมีความสุขอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยความสุขเท่ากับ 8.28) โดยมีความสุขภาพรวมเชิงอัตวิสัย (SWB) และความสุขภาพรวมเชิงภาวะวิสัย (OWB) อยู่ในระดับมากที่สุด (SWB = 8.34, OWB = 8.16) ทั้งนี้หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนในพื้นที่เกาะโฮลนมีความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ด้านความสมดุลในการใช้เวลา และด้านชีวิตครอบครัว โดยมีค่าเฉลี่ยความสุขที่เท่ากัน คือ 8.48 รองลงมา ได้แก่ ด้านธรรมาภิบาล ด้านการให้บริการ และความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยความสุขที่เท่ากัน คือ 8.44 ด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ยความสุขเท่ากับ 8.37) ด้านสภาพทางสังคมและวัฒนธรรม (ค่าเฉลี่ยความสุขเท่ากับ 8.33) ด้านคุณภาพชีวิต (ค่าเฉลี่ยความสุขเท่ากับ 8.30) ด้านทรัพยากรมนุษย์ (ค่าเฉลี่ยความสุขเท่ากับ 8.22) ด้านการมีสุขภาวะ (ค่าเฉลี่ยความสุขเท่ากับ 8.14) ด้านการศึกษา/สติปัญญา (ค่าเฉลี่ยความสุขเท่ากับ 8.09) ตามลำดับ ส่วนความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในระดับมาก ได้แก่ ด้านสภาพทางเศรษฐกิจ (ค่าเฉลี่ยความสุขเท่ากับ 7.69) ดังตาราง 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความสุขจากการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนแหล่งท่องเที่ยว

รายการความสุข	$\bar{X}$	SD	ความหมาย
1. การมีสุขภาพ	8.14	1.45	มีความสุขมากที่สุด
2. สภาพทางเศรษฐกิจ	7.69	1.31	มีความสุขมาก
3. สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศธรรมชาติ	8.37	1.20	มีความสุขมากที่สุด
4. สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม	8.33	1.12	มีความสุขมากที่สุด
5. ความเข้มแข็งของชุมชน	8.48	1.17	มีความสุขมากที่สุด
6. ความสมดุลในการใช้เวลา	8.48	1.64	มีความสุขมากที่สุด
7. การศึกษา/สติปัญญา	8.09	1.32	มีความสุขมากที่สุด
8. ชีวิตครอบครัว	8.48	1.14	มีความสุขมากที่สุด
9. ธรรมชาติ	8.44	1.21	มีความสุขมากที่สุด
10. คุณภาพชีวิต	8.30	1.23	มีความสุขมากที่สุด
11. ทรัพยากรมนุษย์	8.22	1.30	มีความสุขมากที่สุด
12. การให้บริการและความปลอดภัย	8.44	1.25	มีความสุขมากที่สุด
ภาพรวมเชิงอัตวิสัย (SWB)	8.34	1.09	มีความสุขมากที่สุด
ภาพรวมเชิงภาวะวิสัย (OWB)	8.16	1.01	มีความสุขมากที่สุด
ภาพรวมทั้งหมด	8.28	1.04	มีความสุขมากที่สุด

3) ผลการเปรียบเทียบความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนในพื้นที่เกาะโฮลน สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

3.1) การเปรียบเทียบความสุขก่อน และหลังมีการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นการสอบถามความสุข โดยภาพรวมเพียงคำถามเดียว พบว่า ประชาชนในพื้นที่ชุมชนเกาะโฮลนมีความสุขหลังมีการท่องเที่ยวโดยชุมชน มากกว่าก่อนมีการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยก่อนมีการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประชาชนในพื้นที่เกาะโฮลน มีความสุขน้อย (ค่าเฉลี่ยความสุขเท่ากับ 5.94) และหลังมีการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประชาชนในพื้นที่เกาะโฮลน มีความสุขมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยความสุขเท่ากับ 8.82) ดังตาราง 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความสุขก่อนและหลังมีการท่องเที่ยวโดยชุมชน วิสาหกิจชุมชนตำบลราไวย์ เกาะโฮลน

ก่อนมีการท่องเที่ยวโดยชุมชน			หลังมีการท่องเที่ยวโดยชุมชน		
$\bar{X}$	SD	ความหมาย	$\bar{X}$	SD	ความหมาย
5.94	2.20	มีความสุขน้อย	8.82	1.16	มีความสุขมากที่สุด

3.2) การเปรียบเทียบความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน กับข้อมูลทั่วไปของประชาชนในพื้นที่เกาะโฮลน สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

3.2.1) อาชีพหลักที่ต่างกันส่งผลต่อความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่ประกอบอาชีพประมง มีความสุขมากที่สุด และประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีความสุขน้อยที่สุด

3.2.2) การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลต่อความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประชาชนที่มีส่วนร่วมทางตรง มีความสุขมากกว่าประชาชนที่มีส่วนร่วมทางอ้อม

3.2.3) รายได้เฉลี่ยต่อปีที่ได้จากการท่องเที่ยวแตกต่างกัน ส่งผลต่อความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประชาชนที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวมากกว่า 50,000 บาท มีความสุขมากที่สุด และประชาชนที่มีรายได้จากการท่องเที่ยว 10,001-20,000 มีความสุขน้อยที่สุด

3.2.4) ช่วงเวลาที่สามารถให้บริการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ส่งผลต่อความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประชาชนที่ให้บริการด้านการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี มีความสุขมากกว่าประชาชนที่ให้บริการด้านการท่องเที่ยวตามช่วงเดือน

3.2.5) จำนวนนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมส่งผลต่อความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการมีจำนวนนักท่องเที่ยวน้อย มีความสุขมากกว่าการมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากไป

4) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อยกระดับความสุขของประชาชนในพื้นที่เกาะโฮลน ตำบลราไวย์ จังหวัดภูเก็ต

เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นการยกระดับความสุขของประชาชนในพื้นที่เกาะโฮลน ตำบลราไวย์ จังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยได้นำผลคะแนนความสุขที่มีค่าน้อย ตลอดจนข้อค้นพบที่ได้จากการเปรียบเทียบความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน กับข้อมูลทั่วไปของประชาชนในพื้นที่ มาเสนอแนวทางในการพัฒนาความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ดังนี้

4.1) กำหนดแนวทาง หรือข้อปฏิบัติที่ชัดเจนในการท่องเที่ยวโดยชุมชนสำหรับคนในชุมชน หรือผู้ประกอบการท้องถิ่น ชุมชนเกาะโฮลนเป็นชุมชนมุสลิม ซึ่งมีหลักในการปฏิบัติทางศาสนาที่เคร่งครัด แต่การเข้ามาของนักท่องเที่ยวทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และอาจเกิดปัญหาทางสังคมได้ ดังนั้น คณะกรรมการท่องเที่ยวควรทำความเข้าใจกับคนในชุมชน หรือผู้ประกอบการท้องถิ่นในการงดขายสุรา หรือของมีเมาในพื้นที่ยุมนแหล่งท่องเที่ยว เพื่อลดปัญหาแหล่งมั่วสุม และการเกิดอาชญากรรม

4.2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางตรงให้กับประชาชนในพื้นที่ให้มากขึ้น เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมทางตรง เช่น การให้ชาวบ้านสมัครเป็นสมาชิกของชมรมหรือคณะกรรมการชุมชนด้านการท่องเที่ยว และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานให้ชัดเจน

4.3) ส่งเสริมให้ชุมชนมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อจำหน่ายเป็นของฝาก หรือของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว ผลักดันให้มีการผลิตผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง มีจำนวนเพียงพอ และเหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยการจัดประชุมเพื่อร่วมกันถอดบทเรียนหาข้อดีชุมชน นำมาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ขายให้กับนักท่องเที่ยว เช่น ประชาชนในพื้นที่ชุมชนมีอาชีพประมง และมีการแปรรูปอาหารทะเลอยู่บ้างแล้ว เพียงแต่ต้องพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้สวยงาม น่าซื้อ และนำมาขายเป็นของฝากให้กับนักท่องเที่ยว นอกจากจะทำให้นักท่องเที่ยวมีความสุขที่ได้เลือกซื้อสินค้าท้องถิ่นแล้ว ยังทำให้ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้นอีกด้วย

4.4) จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เนื่องจากพื้นที่ชุมชนแหล่งท่องเที่ยวเป็นพื้นที่ติดกับทะเล ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจว่าไม่สามารถมาเที่ยวได้ในช่วงฤดูมรสุม ในความเป็นจริงชุมชนสามารถมีกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เนื่องจากมีทรัพยากรทั้งธรรมชาติ วัฒนธรรม และงานเทศกาล ดังนั้น คณะกรรมการฯ ควรจัดทำปฏิทินท่องเที่ยว และเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวได้ทราบผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ทราบกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชน ในแต่ละเดือนจะเป็นการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี ทำให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความสุขมากขึ้น

5. อภิปรายผล

1) ประเด็นความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนแหล่งท่องเที่ยว

พบว่า โดยภาพรวมทั้งหมด ประชาชนในพื้นที่เกาะโฮลนมีความสุขอยู่ในระดับมากที่สุด โดยประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นความสุขภายใน มากกว่า ความสุขเชิงภาวะวิสัย ซึ่งเป็นความสุขภายนอก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก บุคคลหากมีความพึงพอใจในชีวิตหรือมีความสุขจากภายในจิตใจ จะเป็นบุคคลที่มีต้นทุนความสุขอยู่ในตัวเอง ไม่ว่าจะทำกิจกรรมใด ๆ หรือพบเจอกับสภาพแวดล้อมแบบใด หากภายในจิตใจมีความสุข ย่อมส่งผลต่อความสุขภายนอกด้วย ดังนั้น ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ควรให้ความสำคัญกับความสุขภายในของประชาชนในพื้นที่ ให้ชุมชนมีต้นทุนของความสุข ในขณะที่เดียวกันก็ต้องพัฒนาด้านกายภาพ อำนวยความสะดวกแก่คนในชุมชน อันจะทำให้เกิดความสุขภายนอก สิ่งเหล่านี้จะนำมาซึ่งความสุขโดยภาพรวมจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน สอดคล้องกับ Kai Liu (2013) ที่ได้ศึกษาเรื่อง Happiness and Tourism เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความสุขกับการท่องเที่ยว โดยใช้ชี้ให้เห็นว่าความสุข และการท่องเที่ยวมีความเกี่ยวข้องกัน โดยความสุขอันเกิดจากการท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้นจะเป็นความสุขในระยะสั้น แต่ความสุขอันเนื่องมาจากจิตวิทยา หรือความสุขเชิงอัตวิสัย เป็นความสุขที่มีเสถียรภาพมากกว่า ดังนั้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องให้ความสำคัญกับความสุขเชิงอัตวิสัยซึ่งเป็นความสุขที่เกิดขึ้นในใจ และเป็นความสุขที่ติดอยู่ในใจของคนท้องถิ่นได้อย่างยาวนาน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Scott and Sarah (2012) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง The Happiness Factor in Tourism: Subjective Well-being and Social Tourism เป็นงานวิจัยที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวกับคุณภาพชีวิต และความอยู่ดีมีสุข ผลการวิจัยพบว่า การท่องเที่ยวนำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของประชาชน อีกทั้งปัจจัยด้านจิตวิทยา การพักผ่อน และการใช้ชีวิตครอบครัว ส่งผลอย่างมากต่อความสุขในชุมชน นั้นหมายความว่า ความสุขในเชิงอัตวิสัยส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขของคนในชุมชน

2) การเปรียบเทียบความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน

พบว่า หลังมีการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประชาชนในพื้นที่เกาะโฮลนมีความสุขมากกว่า ก่อนมีการท่องเที่ยวโดยชุมชน อธิบายได้ว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน เพราะการท่องเที่ยวโดยชุมชนช่วยสร้างรายได้เพิ่ม เสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน ทำให้คนในชุมชนเกิดความรัก และสามัคคี ตลอดจนช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนขององค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (United Nations World Tourism Organization-UNWTO, 1998) ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่นำมาซึ่งผลประโยชน์ให้แก่ชุมชน ถ้ามีการวางแผนพัฒนาการจัดการที่ดีแล้ว การท่องเที่ยวจะทำให้เกิดอาชีพในชุมชน สร้างรายได้ และเป็นโอกาสให้เกิดการประกอบธุรกิจ ทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น อีกทั้งยังทำให้เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติในชุมชน โบราณคดี ประวัติศาสตร์ ศิลปะ งานหัตถกรรม และวัฒนธรรมประเพณี ดังนั้น การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยยกระดับความสุขจากการท่องเที่ยวของประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

6. ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ทำให้ประชาชนในพื้นที่เกาะโลหลนมีความสุขน้อยที่สุดคือ สภาพทางเศรษฐกิจ โดยประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชนก่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม และทั่วถึง มีความมั่นคงในอาชีพ แต่อย่างไรก็ตามประชาชนในพื้นที่ยังมองว่ากิจกรรมการสร้าง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชุมชนยังมีน้อย และขาดความต่อเนื่อง เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อยกระดับความสุขของประชาชนในพื้นที่เกาะโลหลน ควรคำนึงถึงการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนให้มั่นคง และเกิดการเติบโตอย่างต่อเนื่อง อาทิ ในการผลิตสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว ต้องใช้วัตถุดิบที่มาจากชุมชน ลดการนำเข้าวัตถุดิบจากภายนอก และก่อให้เกิดการกระจายรายได้แก่คนในชุมชนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม ผลักดันให้เกิดผู้ประกอบการท้องถิ่นมากขึ้น เปิดโอกาสให้คนในชุมชนเป็นผู้ขายสินค้า บริการทางการท่องเที่ยวก่อนที่จะรับผู้ประกอบการจากภายนอก และส่งเสริมให้ชุมชนมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า และของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว โดยผลักดันให้มีการผลิตอย่างต่อเนื่อง มีจำนวนที่เพียงพอ และเหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรศึกษาการประเมินความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยการขยายเขตพื้นที่ในการประเมินความสุขให้ครอบคลุมทั้งประเทศ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อยกระดับความสุขให้เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่ชุมชนอย่างแท้จริง

2.2) ควรมีการถอดบทเรียนความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนในพื้นที่ เพื่อทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน อันจะนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

7. กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง การประเมินความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ภายใต้โครงการย่อยที่ 1 การประเมินความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนแหล่งท่องเที่ยว ได้รับการสนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.) ประจำปีงบประมาณ 2561 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณคุณสุเทพ เกื้อสังข์ คุณวัชร ชูรักษา คุณวรรณวิภา ภาณุมาต จากองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) ที่กรุณาให้คำปรึกษาจนโครงการวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สามารถเป็นประโยชน์ต่อการประเมินความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนในชุมชนแหล่งท่องเที่ยวได้

8. เอกสารอ้างอิง

- กาหริ่ม สองเมือง. ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลไร่ไฉญ เกาะโลหลน. (1 ตุลาคม 2561). สัมภาษณ์.
ชุตีระ ระเบียบ และคณะ. (2552). **ระเบียบวิธีวิจัย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
ธนภฤต ทวีสุทธิ และชาติรี นาคะกุล. (2556). ดัชนีวัดความสุขมวลรวมชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. **วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**. 39, 1 : 209-220.
ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และคณะ. (2555). **คุณภาพชีวิตการทำงานและความสุข**. กรุงเทพฯ: บริษัท อัททรรักษ์ ตรีเอทนิว จำกัด.
สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน. (2556). **คู่มือมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน**. เชียงใหม่: หจก.วนิดาการพิมพ์.
สินธุ์ สโรบล. (2555). **การท่องเที่ยวโดยชุมชน: แนวคิดและประสบการณ์พื้นที่ภาคเหนือ**. เชียงใหม่: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานภาค.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

Campbell, Angus. (1980). **The Sense of Well-Being in America**. New York: McGraw-Hill.

Centre for Bhutan Studies. (2010). **GNH Index**. [Online]. Available:

<http://www.grossnationalhappiness.com/articles/> (access date 1 November 2016)

Kai Liu. (2013). **Happiness and Tourism**. [Online]. Available: https://ijbssnet.com/journals/Vol_4_No_15_Special_Issue_November_2013/8.pdf (access date 1 November 2016)

Scott, McCabe & Sarah, Johnson. (2012). **The happiness factor in tourism: subjective well-being and social tourism.U.K.** [Online]. Available: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jannals.2012.12.001> (access date 27 January 2018)

Scott, McCabe & Sarah, Johnson. (2012). **The happiness factor in tourism: subjective well-being and social tourism.U.K.** [Online]. Available: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jannals.2012.12.001> (access date 27 January 2018)

Scott, McCabe & Sarah, Johnson. (2012). **The happiness factor in tourism: subjective well-being and social tourism.U.K.** [Online]. Available: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jannals.2012.12.001> (access date 27 January 2018)

Taro, Yamane. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. New York: Harper and Row Publications.

United Nations World Tourism Organization-UNWTO. 1998. **Sustainable Development of Tourism**.

[Online]. Available: <http://sdt.unwto.org/content/about-us-5>. (access date 11 November 2018)